maig 1929

helix
4
vilafranca del penedès

Carles M. Claveria

PRISMA D'EXERCICIS

Jarnés arriba a la Prosa en un instant de sintaxi. De sintaxi de partícula —no de sintaxi d'infinitiu—. El moment de la Prosa sencera, equilibrada, total. La de «la idea que neix, clarament engendrada, amb túnica verbal pròpia». Interpretació clara del pensament —de pensament de prosista—, Pel camí recte, brillant d'ella mateixa, sense passar per etapes anteriors de poema o de dogmatisme crític. Neta de reminiscències —contorsions— d'escenari ultraic.

Jarnés, més que retorn, suposa intersecció. Jarnés ha decantat en la jove literatura la seva prosa cap al pla de l'últim vuitcents). El seu cap sembla reposar sobre un *tréteau* de Stendhal i sobre una prosa —d'un daurat malaltís— galdosiana). Jarnés aporta àdhuc, tot el sensitivisme quintaesenciat de minoria.

La prosa de Jarnés cristal·litza en el *Ejercicio*. Tota la seva obra —apunt, novel·la, recensió— n'està plena. Ho embolcalla tot amb carnositat ponderada. S'han fos en ell, la joguina retòrica amb el seu interiorisme clar i transparent. I amb un cerebralisme cordial.

L'exercici jarnesià presuposa caprici, glossa, assaig, gregueria. De tot xucla la sensibilitat humil de Jarnés. En aquesta prosa que no es nota, que rellisca suau —prosa per llegir a mitja veu, en veu baixa—. Prosa que ja sembla haver viscut anys i anys en el seu esperit. Que apenes nascuda ja apareix adornada de pàtina del temps.— Per això en Jarnés tot és etern i actua; l'actualitat de les coses en potència—. Aquesta prosa que dóna la sensació —infinita— de la prosa per la prosa. De l'estil—la cura fàcil—serena —de l'estil—. Amb l'homogenitat—derecta, de curba—que l'allunya de l'obra—afiligranada, treballada—d'un aurífex.

D'entre el prisme —d'arestes rebaixades—dels seus *exercicis* — volta a mitja llum—ha tret Jarnés una realitat: la Novel·la. Una novel·la que ha estat *exercici* abans de despertar.

Antonio Espina assenyalava, en aquelles lluminoses paraules d'antelació a *Pájaro Pinto*, l'interferència entre la novela i poema, entre el poema novel·lat i la cinegrafia. La novel·la de Jarnés — *cameraman de ralentiseur* — no pren el vertiginós desordre del film. Tot el més, els efectes brillants—estàtics—d'un escenari. D'una realitat que ha viscut retinguda — copsada —en els mirallets de les seves ulleres. Una petita guinyada ha produït la novel·la —en arrancada suau d'un «sis cilindres»—.

Jarnés—valoritzador de realitats: novel·lista — s'estima més la novel·la pura—lliure—que comença i acaba amb l'artista. La realitat que comença i acaba en ell mateix—en les seves lens. Realitat viatjera de l'home que no es mou.

Emoció y personalitat—del protagonista — són els fonaments de la seva realitat I és el mateix Jarnés home tímid, ingenu, qui s'introdueix en la novel·la. I els records—vèrtex—de la seva vida, el seu bastiment. L'autobiografia, doncs, és a

Jarnés font de moltes de les seves actuals produccions. Els seus incidents – hores de Seminari, hores de professor inútil – engendren *El río fiel*, *El convidado de papel*, *Circe*, *Mañana de vacación*. Jarnés s'ha sentit l'heroi de les seves novel·les en aquest ambient morat de dispeses, oficines, cuartels i lliçons particulars. En l'ambient migrat de capital de província – d'Augusta –. D'ací que la novel·la jarnesiana es reconcentri – velada d'horitzons – en el seu jo. Un jo d'introspecció minsa amb el bagatge d'una cultura seminarística – avui, després dels anys, quan la novel·la condensada de Jarnés ha fet la seva aparició, encara conserva aquests caràcters –. Un jo que es deixa portar pel bloc dels seus records. I que juga en ells les seves qualitats d'home curt – d'esperit malmès –. Vida interiar feble d'indecís – de fracasat –. Però que vibra al compàs d'un diapasó emocional.

Per això jo he cregut veure – sempre – resumida la novel·la jarnesiana en un remuntar d'emocions. En aquests conflictes – nets de dramatisme, de patetisme, els protagonistes – a flor de pell, a flor d'ulls. Podria molt ben aplicar-se a la novel·la de Jarnés – *Andromedo*, *Paula y Paulita*, *Mañana de vacación* – el subtítol de «Diàleg en simpatia – emocional –». – Un amor, de sensualisme mitològic, esvaït –.

Els personatges no s'estilitzen, Viuen, flonjos i humans – Molt lluny del «Xelfa ceruleo» –. Al costat de la vaguetat – neguit – de *Locura y muerte de Nadie*. Al costat de l'agudització – irònica? – de la meravellosa *Vida de S. Alejo*. Al costat del detall – retrospectiu – de convivència – biografia – amb una marioneta de retaule valleinclanià – *Sor Patrocinio* –.

A voltes, l'emoció pren caire de sentimentalisme. Quelcom de regust de passat, Sense arribar a claudicacions. Altres, d'una cadena sense fi – escumes – sobrerealista. Aquest – punt perillós – és un camí obert a evolucions. Veurem – *Teoria del Zumbel*, fragment encara – com es desenrotlla en cicle. – Tendència en molts dels apunts, publicats en revistes americanes i peninsulars –.

Arguments en paràbola, els de Jarnés. Independents i iguals en el seu desenvolupament. Mantes vegades, naufragi d'argument en inundació de lirisme.

M'atreviria a dir que Jarnés porta en ell – interiorment – un líric. El poeta que uneix les suggerències – emocionals, poètiques – a la sintaxi – plàstica lligada – clara del prosista. I que mai s'esdevé el panorama dimensional de poema. (Deixem de banda la brillant composició de la *Letanía* a l'Ebre.)

Més que poema ha sentit l'emoció en imatge de lirisme. Clau de solucions. L'aigua – per exemple – te a l'obra jarnesiana tota la força d'un poema sintètic. La imatge – clixé que es repeteix. Aquesta imatge *reposoir* d'emocions de novel·lista – per a F. Ayala, un gall; per a Chabás, una caleta ombrívola –. I que condensa – imatge molt Jarnés – tot un esperit suau. Cristal·litza en pluja, en riu, en estany. I equival a trancisió, traspàs, purificació, oblit. En ambient aigualit – de conflicte difús – de gebrada, de boirina. – Una aigua més propera a Guillén i Altolaguirre que a Prados i a Alberti –.

Jarnés ha dit que la literatura més pura seria la d'un infant. I referint-se a la poesia ha dit que un poeta ha de tenir l'ànima infantil – l'alegria infantil del món –. Ell ha sentit l'alegria en infantilisme – infantilisme de cabells grisencs – però aquest infantilisme ha pasat, abans, a través de la ingenuïtat En ingenuïtat ha pogut resoldre el problema sentimental i la disquisició numèrica – d'ell, ideal professor mercantil –. En ingenuïtat infantívola – també – l'alegria – esperances d'alliberació. –

Hom no podria – avui – parlar d'etapes en la carrera breu de Jarnés. Com tampoc assenyalar derivacions. La seva obra, fecunda d'esperit – esperit de nen precoç amb cabells grisencs – jovenívol, no sabem si és rica en promeses. Solament – avui – hom por dir que és compacte – gormull, borrissol –, una. I que si Jarnés ha volgut la seva novel·la – la seva prosa – convertida en un fris de marbre, jo prefereixo – a la gràcia neo-clàssica – el – seu – bastiment i les – seves – simplificacions lineals de ciment armat.

PROJECTE D'ORQUESTRA

Jo sé un arbre on. a l'istiu, canta una cigala grossa com mig dit gros.

El seu cant, primer és uniformement accelerat, després és uniforme.

El seu cant, té una qualitat de rellotge.

També en té una de jazz-band.

El seu cant és persistent.

Irritant.

Però a voltes és suau i allargassat.

El seu cant m'abstreu, i per això cada dia camino mitja hora per sentir-lo.

També té una qualitat de vals de festa major...

i de cant selvatge

i d'aigua bullint.

Quan para de cantar es percep una gran quantitat de silenci.

Es una sensació molt agradable.

El dia que vinguin els meus amics i les meves amigues els convidaré a sentir-la.

* * *

També sé un terròs sota del qual canta un grill negre. (N'hi ha de torrats només).

Es un tenor.

Els seus cants són esfilagarses de xiclet.

A voltes, sentint el seu do de pit, tísic, em corre una esgarrifança de fret elèctric per l'espinada; però de seguida em refaig.

El cant del grill té una analogia amb les notes acariciadores de la trompeta amb sordina.

Es tossut.

Canta tota la nit i això em pren moltes hores de dormir.

Quan para, m'agradaria sentir «E. A. J. 1. Ràdio Barcelona» però la claror m'ho priva.

És un savi. Sap tres lletres de l'abcedari.

Però també és un pedant perquè no passa mai de repetir-les. Es un intel·lectual. (Ell no entén d'aquestes passions).

Mirant els estels, penso si cadascun no serà un «ric» del meu grill.

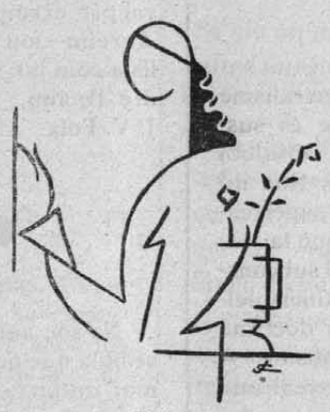
Perquè el seu cant és lluent com ells.

Es un cínic. Per què?

Es un irònic. Per què?

Quan vinguin els meus amics i les meves amigues els convidaré a sentir el cant esqueixat del meu grill negre.

(A vegades he pensat si estiueja a una platja de moda).

J. Claret

* * *

També sé on, a les vesprades, canta un gripauet ple de berrugues.

Es desota unes lloses llepades de ferradures de cavalls i de cascs de moltons.

Canta, però no sol. Té un company també ple de berrugues, vora el llac arissat.

Deu créixer, perquè sempre té singlot.

Els seus cants tenen quelcom de bombolles de sabó...

i de pulsacions de violoncel.

L'un fa de mirall acústic de l'altre.

Sembla que s'escarneixin.

El meu gripauet i el seu company s'assemblen molt a les granotes, però ells tenen cinc dits a les mans.

Prop de casa hi ha una noia sentimental a qui el meu gripauet fa fàstic.

Però això rai. Quan vinguin els meus veritables amics i amigues ens passarem tot un sopar sentint cantar el meu gripauet i tots ho escoltarem amb molta atenció.

* * *

Jo combinaria una orquestra molt interessant amb:

una cigala
un grill
un gripauet
i una griva
i un mussol

que a les nits canten dessobre la cabelera de la meva teulada.

ANTONI A. GUAL

Guillermo Diaz Plaja ó NOTES

Tinc la desgràcia—a la ratlla dels vint anys — de posseir una petita història literària. He patit una mica de precocitat productora i he publicat ací i fora d'ací, centenars d'articles. Tot això no m'envaneix pas. Penso que tot plegat no he abastat més que un cert automatisme expressiu i un cert afinament de la intuïció crítica,

Però aquesta gimnàstica literària m'ha portat forçosament a un enfrontament successiu de tots els problemes literaris i artístics de la joventut. I és per això que em plau, a la ratlla dels vint anys, deturar-me, només un instant, i anotar algunes de les conviccions que ara—mes de maig de 1929—constitueixen el meu ideari espiritual.

●

Que no em parlin d'escriptors cincers! Tots, absolutament tots som—amb la ploma a la mà, davant la quartel·la nua—***unes altres persones***. Jo crec profundament que en l'home qui escriu es dóna el mateix fenomen que Luigi Pirandello («*Sei personaggi in cerca d'autore*») assigna a l'home qui parla, Entre el nostre jo autèntic i el jo dels altres hi ha la barrera de les nostres paraules; la reixa enganyadora de les nostres *sinceritats* literàries. Sinceritats que àdhuc arriben a trair-nos a nosaltres mateixos i a portar-nos engany. Tots portem, més o menys conscientment, més o menys graciosament una careta. I l'art suprem de l'escriptor consisteix a fer-lo fonedís i transparent, Fins arribar a què la careta—la *pose*—desapareixi als ulls de l'home qui llegeix, amb una netedat de prestidigitador.

●

Crec en el superrealisme literari, l'únic que és susceptible de una absoluta puresa d'expressió. Sóc un escèptic davant el superrealisme plàstic, perquè la expressió plàstica del subconscient suposa un artifici intelligent, oposat a la doctrina pura del superrealisme. A més a més el superrealisme literari posseeix les possibilitats d'expressió segons un desenvolupament succesiu; la valor sinòptica d'un quadre, destrueix la veritable successió cinematogràfica del subconscient.

En canvi el superrealisme literari, l'expressió caligràfica del qual no representa cap traició, constitueix alguna cosa esplendidament definitiva com a document humà.

●

El que no es pot admetre, és l'acceptació del superrealisme com a escola recreativa de snobs. El superrealisme és quelcom de puríament personal. Hom no pot —perquè és de moda—fer superrealisme com es pot fer futurisme o modernisme. Cal una constitució psíquica especial, una gran capacitat de visió del subconscient, de record del somni. Homes amb aquesta constitució han existit totstemps. El romàntic Gérard de Nerval per exemple—recordem *Aurèlia*—fou tan superrealista com ho són avui André Breton, Joan Miró o J. V. Foix.

●

No sóc antiartista. I em sembla que qui alcen aquest mot, *antiart*, com a banderí de guerra, tenen un concepte estret, — històric — de la paraula *art*. El sentit essencial de de la qual—*ars, artis* — és traça, procediment, tècnica Qualitats que es troben en tota obra humansl i que necesàriament condueix en donar una sola denominació per a tota producció literària i artística de la humanitat. Si per ventura el concepte d'antiartista serva alguna relació amb el d'iconoclasta, i és aquest el sentit cabdal que bèl·licament se li dóna, tampoc m'hi sento identificat. Crec que la meva generació té dues tasques a realitzar envers l'anterior. Una de depuració de les valors noves que amb l'escalf de la lluita s'han situat indistintament a primera fila. L'altre de de construcció sèria i persistent, sobre els fonaments verges de prejudicis que les generacions furiosament destructives que ens han precedit han sabut preparar-nos.

●

Sóc internacionalista per tal de no ésser nacionalista de cap classe. Sóc un enamorat del meu temps. No sento absolutament gens la política.

Davant toi això no cal dir com m'enutja el pairalisme, el ruralisme i el règim de conspiració a que ens tenen acostumats els literats de casa nostra.

Jo he parlat ja d'aquest rescalfament i d'aquest esesperit mesquí de la nostra literatura en un article—«*Auge y crisis de la nueva poesía*»—publicat a *La Gaceta Literaria* de Madríd, i mantes vegades a *El Día Gráfico* de Barcelona. No vull insistir. Tanmateix les possibilitats d'un canvi, estan situades a nna distància gairebé incommensurable.

L U I S B U Ñ U E L

P A L A C I O D E H I E L O

Los charcos formaban un dominó decapitado de edificios de los que uno es el torreón que me contaron en la infancia de una sola ventana tan alta como los ojos de madre cuando se inclinan sobre la cuna.

Cerca de la ventana pende un ahorcado que se balancea sobre el abismo cercado de eternidad, aullado de espacio. SOY YO. Es mi esqueleto del que ya no quedan sino los ojos. Tan pronto me sonríen, tan pronto me bizquean, tan pronto SE ME VAN A COMER UNA MIGA DE PAN EN EL INTERIOR DEL CEREBRO. La ventana se abre y aparece una dama que se da polisoir en las uñas. Cuando las considera suficientemente afiladas me saca los ojos y los arroja a la calle. Quedan mis órbitas solas sin mirada, sin deseos, sin mar, sin polluelos, sin nada.

Una enfermera viene a sentarse a mi lado en la mesa del café. Despliega un periódico de 1856 y lee con voz emocionada:

«Cuando los soldados de Napoleón entraron en Zaragoza, en la VIL ZARAGOZA, no encontraron más que viento por las desiertas calles. Solo en un charco croaban los ojos de Luis Buñuel. Los soldados de Napoleón los remataron a bayonetazos».

P A J A R O D E A N G U S T I A

Un plesiosauro dormía entre mis ojos
mientras la música ardía en una lámpara
y el paisaje sentía una pasión de Tristán e Iseo.

Tu cuerpo se ajustaba al mío
como una mano se ajusta a lo que quiere ocultar;
despellejada
me mostrabas tus músculos de madera
y los ramilletes de lujuria,
que podían hacerse con tus venas.

Se oía un galope de bisontes en celo
entre nuestros pelos que temblaban como las hojas de un
[jardín;

todos los diálogos de amor se parecen,
todos tienen acordes delirantes,
pero el pecho aplastado
por una música de recuerdos seculares;
luego viene la oración y el viento,
el viento que teje sonidos en punta
de una dulzura de sangre,
de aullidos hechos carne;

¿que anhelos, que deseos de mares rotos
convertidos en níquel
o en un canto ecuménico de lo que pudo ser tragedia,
nacerán, los pájaros de nuestras bocas juntas,
mientras la muerte nos entra por los pies?

Tendida como un puente de besos de piedra dió la una.
Las dos volaron con las manos cruzadas sobre el pecho.
Las tres se oían más lejanas que la muerte.
Las cuatro ya temblaban de alba.
Las cinco trazaban con compás el círculo transmisor del
[día.

A las seis se oyeron las cabrillas de los alpes
conducidas por los monjes al altar.

STEFAN ZWEIG

DIE AUGES DES EWIGEN BRUDERS (Els ulls del germà etern)

De la claror entrà a casa seva. Cridà ensems la dona i els fills. «Romandreu sense veure'm un mes sencer. Acomiadeu-vos de mi i no em pregunteu res».

La dona el mirava tímidament, els fills el miraven amb respecte. Ell s'inclinà i els besà el front. «Aneu ara a les vostres habitacions i tanqueu-vos-hi. Cap ull no seguei xi la meva esquena. Ningú no vegi on jo vaig quan trasposi la porta. I no prengunteu per mi fins que la lluna canviï.»

I tots s'entornaren silenciosos.

Virata canvià el seu vestit de cerimònies per un altre d'obscur, pregà davant una imatge del Déu i va escriure molt sobre unes fulles de palma que enrotllà com una carta. A les fosques sorti de la casa silenciosa i anà fins a les roques, davant la ciutat, on hi havia les mines fondes i les presons. Cridà el porter adormit, fins que s'aixecà de la estora, preguntant qui el cridava.

«Jo sóc Virata, el jutge suprem. He vingut a veure el que portaren ahir».

«Abaix, Senyor, ell és tancat a la cambra més profunda, de la Foscúria. He d'acompanyar-te, Senyor?».

«La conec. Dóna'm la clau i dorm. Demà trobaràs la clau al davant de la teva porta. No diguis a ningú que m'has vist avui».

El porter s'inclinà i portà la clau i un llum. A un senyal de Virata el porter, com un mut, s'entornà de bellnou a la seva estora. Obrí la porta metál·lica que donava pas a la roca i baixà a la profunditat del calabós. Ja cent anys abans, començaren els reis Rajputas a tancar en aquesta roca els seus presoners. Cadascu dels tancats dia rera dia foradava la profunda muntanya i cavava en la freda pedra un calabós nou per a un nou presoner.

Una darrera mirada a l'immens pla del cel, als blancs estels saltadors, abans de tancar la porta. La Foscor, humida, penetrà envers ell. A la claror, insegura, el reflexe del seu llum saltava com un animal que busca. Encara es sentia la remor suau del vent en els arbres i els xiscle del Simi: S'extenia solament en primer terme un alè quiet i tranquil. En el segon, més profund, el silenci, com en el fons de l'espill del mar, immòbil i fred. De les pedres tan sols es desprenia humitat —no olor de terra — i, quant més baixava, més fortes es sentian les seves passes en el silenci estatic.

En el quint pis, ja molt endins de la terra (tan com arriba al cel la més alta palmera) estava la cel·la del presoner. Virata entrà i va fer llum sobre la masa obscura. Gairebé no es movia, fins que la llum s'extengué Una cadena fressejà.

«Em coneixes?», pregunta Virata.

«Et conec. Tu ets d'aquells que el Senyor interposa en el meu destí. Tu ets qui l'ha trepitjat amb el seu peu.»

«Jo no pertanyo a cap Senyor. Sóc servidor del Rei i de la Justícia. He vingut a servir-los.»

Esquerp, el presoner l'esguardava, admirat de veure el jutge: «Què em vols?».

Virata restà pensívol. Després digué:

«T'he fet mal amb les meves paraules, però tu també me n'has fet amb les teves però quelcom de veritat hi havia. Jo no sé si la meva sentència era justa. Ningú no pot mesurar amb una mesura que desconeix. Jo era un ignorant, però vull saber. A centenars, he enviat condemnats a aquesta Nit. He estat el motiu del sofriment de molts sense saber-ho. Ara vull saber-ho, vull aprendre-ho, per ésser just i viure sense culpa.»

El presoner encara més admirat el contemplaba · Suau era el gemec de les cadenes.

«Vull saber el que jo et faig patir. Vull probar en el meu propi cos, el mossec del foet, i en la meva ànima, les hores captives. Durant un mes vull ésser en teu lloc, perquè jo sàpiga a què t'he castigat. De prés sabent de dintre estant la crueltat i el pes de la meva sentència, miraré de renovar-la. Marxa lliure. Et donaré la clau que t'ha de conduir a Llum i durant aquest mes fruiràs de vida lliure si em promets tornar mentrestant l'Obscuritat d'aquesta fondària farà Llum en el meu esperit »

El pressoner esdevingué pedra. La cadena ja no grinyolà més.

«Jura'm per l'implacable Déu de la venjança, que callaràs durant tot aquest mes i jo et donaré la clau i el meu propi vestit. Ves-te'n lliure. Pero tú quedes lligat amb el teu jurament davant Déu: Passat el terme del mes portaràs aquest escrit al Rei. Amb ell em deslliuraran i per sempre més podré sentenciar amb justícia. Ho jures pel Déu que tot ho omple?».

«Ho juro»—sortí tremolós dels seus llavis, com del més profond de la terra.

Virata lliurà la cadena i es llevà el vestit.

«Pren aquest vestit i dóna'm el teu. Amaga el teu rostre perquè cap guaita pugui conèixer-te. I ara agafa aquesta navalla i tallam els cabells i la barba perquè jo no pugui tampoc ésser conegut.»

El presoner agafà la navalla que baixava en la seva

mà estremida. Altra mirada el convencé de l'insistència d'aquell mandat i va fer el que li havia estat ordenat. Callà una estona. Després es llençà a terra i, cridant, la seva boca pronunciava:

«Senyor, jo no puc soportar que tu sofreixis per a per a mi. Jo he fet una mort. Jo he vessat sang amb ma violenta. Justa es la teva sentencia».

«Ni tu ni jo ho podem saber, però aviat em serà aclarit. Ves-te'n i acompleix el teu jurament. Presentat d'ací un mes davant el Rei perquè em deslliuri: aleshores jo sabré el que faig i quins són els meus actes. La meva paraula sentenciadora serà lliure de tota injustícia. Ves-te'n!».

El pressoner es corba i besa la terra...

Pesadament es tanca la porta en la Obscuritat. Encara salta altra volta el reflexe de la claror contra els murs de la cel·la. Llavors la Nit anava caient sobre les hores.

Trad. per Maria Engel i C. M. C.

POESIA FEMENINA UNIVERSITARIA

En tancar-se les Universitats, els estudians ens hem trobat amb un dia massa llarg, i en plena primavera, que ens dóna temps per a llegir, ordenar poesies i escriure (passarem l'estona fundant dues o tres revistes). Sembla que aquesta avinentesa ha estat aprofitada per Mercedes Ballesteros (jove poetesa que, d'ací estant, fa un any llarg seguim interessats) qui es presenta amb un petit llibre blanc, *Iniciales*, antologia (pom de flors) espigolada en tres anys de versos —aspiració a «un poco de materia, todo una eternidad de esencialismo».

Versos carament desorientats — condició fisiològica i preada, de nosaltres els jove—, denoten influències vàries. Es ja un tòpic— en parlar de pervivència de poetes anteriors, de llur influència en l'obra dels joves —retreure Antonio Machado i Juan Ramón Jiménez.

La poesia de Machado no ens diu—a excepció, segons sembla, d'alguna revista inquieta de Castella la Vella — res, encara menys que Darío, i ja és dir. Un dia i altre, els joves cerquen, per contra, Juan Ramón.

Sobre alguns fulls, plana la barba blanca de Tagogore, un Tagore vist pels ulls de J. R. J. qui a la fi ha romàs el mestre—mestratge, compartit amb els joves.

En certs indrets, la poesia sintetitzant-se es redueix a uns versos amb exquisidesa de haikai:

Pájaros.
No eran páiaros
era el eco de los pájaros que volaron [ayer.

Tot el llibre es tenyit d'una malenconia que de vegades sura el vers irònic (la segona meitat del «Juicio final» — tan Alberti —, algun dels «5 motivos de dolor»,...) ironia culminant en les metafores que vulgaritzen la Natura (com començaren a fer ací, els ultraistes; i avui Lorca, Alberti, Hinojosa, Prados...) contra la divinització del Romanticisme (el sol, pilota de tennis; els núvols, fum del sol que fuma la lluna —estrelles: els mistos.) La linea es exagerada fins la caricactura en poemes com el del Home Lleig.

Destaquem unes imaitges, orient de la sensibilitat del seu autor:

El camino, sigue corriendo para coger al río

El río con el cuello estirado para beberse el mar.

Las nubes acodadas en las azoteas

Las azoteas, los iejados: pañuelos de colores puesto a secar al sol

Las nubes también se tienden en las cuerdas disfrazadas de sábanas cínicas

El alma son ventanas cerradas con luz interior

Has pasado por la estación de mi alma sin parar...

I moltes més.

Cal recordar la poetesa que tan encertadament ens presenta «Filosofia y Letras» la revista dels nostres companys de Madrid que amb *Iniciales* obra la seva Biblioteca.—M.

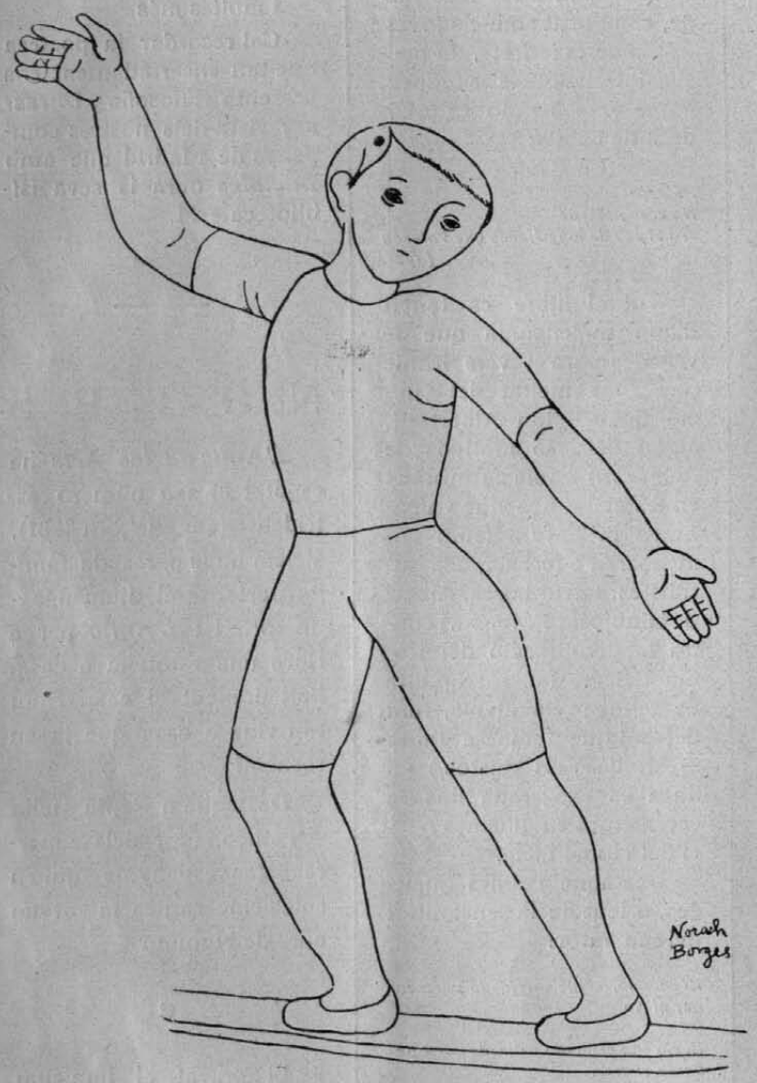
NOTES

L'Amic de les Arts ha esgotat el seu número estrident (any IV, n.º 31), Veiem bons pares de família portant—el diumenge— un tortell i *L'Amic* per a riure una estoneta a casa, bo i prenent el cafè. Som tan vius a casa que ja en tornem!

Destaquem Pepín Bello — l'alliçonador dels superrealistes espanyols—qui en soles cinc ratlles fa tot un curs de Humour.

El gravat al linoleum que il·lustrava la pàgina 8 del número anterior era obra d'En Pau Boada.

IMPREMTA CLARET - VILAFRANCA

NORAH BORGES

La admirable artista argentina — fibres anímiques, les línies dels seus dibuixos — ens honra avui amb la seva col·laboració.

Hom ha volgut comparar els seus dibuixos amb les creacions de Maria Laurencin però de les obres de la francesa es desprèn, diríeu, una certa malícia que fóra ardit cercar en Norah, tota ingenuïtat, la nostra artista prescindeix de l'anècdota, del pintoresc i de la vida, àdhuc—que realment és cosa opossada a l'art. Sols resten línies de puresa exquisida. Les figures nítides, simples, s'esdevenen impassibles — és l'angel que resta fixat amb una cama creuada—inalterades, curulles de feminitat i de candor.